EUROPA-
KOMMISSIONEN

Bruxelles, den 3.7.2020
COM(2020) 278 final

RAPPORT FRA KOMMISSIONEN TIL EUROPA-PARLAMENTET OG RÅDET

om medlemsstaternes forpligtende indsatser for tillid til statistik, jf. Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 223/2009 af 11. marts 2009

1. INDLEDNING

1.1. Forordning (EF) nr. 223/2009 om europæiske statistikker

Dette er den anden rapport, der er udarbejdet i overensstemmelse med forordning (EF) nr. 223/2009 om europæiske statistikker[1] og navnlig artikel 11, stk. 4, hvori det fastslås, at:

"Medlemsstaternes forpligtende indsatser skal overvåges regelmæssigt af Kommissionen på grundlag af årlige rapporter, som indsendes af medlemsstaterne, og ajourføres efter behov.

…

Kommissionen aflægger rapport til Europa-Parlamentet og Rådet om de offentliggjorte forpligtende indsatser og, hvor det er relevant, om statusrapporter senest den 9. juni 2018 og derefter hvert andet år."

Den første rapport blev offentliggjort i 2018[2].

1.2. Forpligtende indsats for tillid til statistik

Konceptet "forpligtende indsats for tillid til statistik" (herefter "forpligtende indsats") blev skabt med det formål at forbedre kvalitetsstyringsrammen for statistikker. Det blev første gang beskrevet i en meddelelse fra Kommissionen i 2011[3]. Tanken var at inddrage de nationale regeringer i ansvaret for landets overholdelse af adfærdskodeksen for europæiske statistikker[4].

Adfærdskodeksen for europæiske statistikker fastsætter standarden for udvikling, udarbejdelse og formidling af europæiske statistikker. Den bygger på 16 principper, der er vejledende for de institutionelle rammer, de statistiske produktionsprocesser og de statistiske produkter. Den skal sikre, at statistikker udarbejdet inden for det europæiske statistiske system ikke blot er relevante, rettidige og nøjagtige, men også overholder principperne for professionel uafhængighed, upartiskhed og objektivitet. De forpligtende indsatser danner en forbindelse mellem adfærdskodeksen for europæiske statistikker og en medlemsstats regering, som ikke fandtes tidligere.

I artikel 11, stk. 3, i forordning (EF) nr. 223/2009 betegnes de forpligtende indsatser som instrumenter, der yderligere har til formål at sikre offentlig tillid til europæiske statistikker og fremskridt inden for gennemførelsen af de statistiske principper i adfærdskodeksen, som skal etableres af både medlemsstaterne og Kommissionen.

I betragtning 17 i ændringsforordningen, (EU) 2015/759[5] fastsættes det desuden, at de forpligtende indsatser bør "omfatte særlige tilsagn fra den pågældende medlemsstats regering om at forbedre eller bevare betingelserne for gennemførelsen af adfærdskodeksen".

---

1 Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EF) nr. 223/2009 af 11. marts 2009 om europæiske statistikker og om ophævelse af forordning (EF, Euratom) nr. 1101/2008 om fremsendelse af fortrolige statistiske oplysninger til De Europæiske Fællesskabers Statistiske Kontor, Rådets forordning (EF) nr. 322/97 om EF-statistikker og Rådets afgørelse 89/382/EØF, Euratom om nedsættelse af et udvalg for De Europæiske Fællesskabers statistiske program (EUT L 87 af 31.3.2009, s. 164).

2 COM(2018) 516 final: https://eur-lex.europa.eu/legal-content/DA/TXT/?qid=1574866259293&uri=CELEX:52018DC0516.

3 KOM(2011) 211:

4 http://ec.europa.eu/eurostat/web/products-manuals-and-guidelines/-/KS-32-11-955.

5 Europa-Parlamentets og Rådets forordning (EU) 2015/759 af 29. april 2015 om ændring af forordning (EF) nr. 223/2009 om europæiske statistikker (EUT L 123 af 19.5.2015, s. 90).

2. OVERSIGT OVER FORPLIGTENDE INDSATSER FOR TILLID OG RAPPORTER FRA MEDLEMSSTATERNE

2.1. Generelle bestemmelser

I henhold til artikel 11 i forordning (EF) nr. 223/2009 skal medlemsstaterne udarbejde og offentliggøre en forpligtende indsats for tillid til statistik, eller i det mindste forelægge Kommissionen og offentliggøre en statusrapport om gennemførelsen af adfærdskodeksen og den indsats, der er gjort for at etablere en forpligtende indsats. Kommissionen overvåger regelmæssigt de forpligtende indsatser på grundlag af årlige rapporter, som indsendes af medlemsstaterne.

Ifølge samme artikel skal medlemsstaterne inden etableringen af en forpligtende indsats forelægge Kommissionen og derefter offentliggøre en statusrapport om gennemførelsen af adfærdskodeksen og, hvor dette er relevant, om den indsats, der er gjort for at etablere en sådan forpligtende indsats. Statusrapporten skal ajourføres hvert andet år.

Som det var tilfældet med Kommissionens rapport for 2018 i henhold til artikel 11, stk. 4, i forordning (EF) nr. 223/2009, rapporterede de fleste medlemsstater parallelt med deres rapporter om gennemførelsen af de forbedringsforanstaltninger, der udspringer af den anden runde i peer review-processen, ifølge hvilken medlemsstaterne rapporterer til Kommissionen (Eurostat) hvert år i januar måned om de foranstaltninger, de har truffet som opfølgning på peer review-processen.

Som statusrapport over den forpligtende indsats skal medlemsstaten offentliggøre den del af peer review-rapporten, som udgør rapporteringen om den forpligtende indsats.

2.2. Formen af den forpligtende indsats

Forordning (EF) nr. 223/2009 indeholder ingen regler om formen af den forpligtende indsats, men målsætningen om at øge den offentlige tillid gennem en forpligtende indsats fra regeringens side for at skabe forudsætningerne for statistikker af høj kvalitet skal være opfyldt.

Som allerede fastslået i rapporten for 2018 i henhold til artikel 11, stk. 4, i forordning (EF) nr. 223/2009 anser størstedelen af medlemsstaterne visse dele af deres respektive lovgivning for at udgøre den forpligtende indsats. Denne situation er blevet bekræftet.

Gruppen af medlemsstater, som har etableret "enkeltstående" forpligtende indsatser, er vokset en smule, men udgør stadig mindretallet. I det følgende gives en oversigt over de nyligt indberettede betydelige fremskridt i begge grupper af medlemsstater:

2.2.1. Nationale love, der udgør forpligtende indsatser

Disse medlemsstater, som anser den forpligtende indsats for at være etableret i kraft af national ret, har henvist til de lovbestemmelser, som er relevante for forbedring eller opretholdelse af betingelserne for gennemførelsen af adfærdskodeksen, og har rapporteret om relevant udvikling. I observationsperioden 2018-2019 indkom følgende eksempler på den mest betydningsfulde eller typiske udvikling fra denne gruppe medlemsstater:

Bulgarien: Det bulgarske statistiske kontor formåede at forbedre det overordnede kvalitetssikringssystem, både internt og i det nationale system som helhed, med hensyn til samarbejdet med andre nationale myndigheder, som producerer officielle statistikker. F.eks. udarbejdede kontoret fælles retningslinjer for formidling. For så vidt angår dets koordinerende

rolle har det nationale statistiske kontor fået udvidede beføjelser til koordinering i hele det nationale statistiske system.

Med hensyn til de planlagte "enkeltstående" forpligtende indsatser har det nationale statistiske kontor færdiggjort et udkast og sendt det til regeringen. Regeringen indleder snart forhandlinger om vedtagelsen heraf.

Kroatien: Vedtagelsesproceduren i den kroatiske regering og Kroatiens parlament for den nye lov om officielle statistikker er nået til slutfasen.

Den nye lov anerkender klart, at officielle statistikker udarbejdes, produceres og formidles i overensstemmelse med de principper, der er fastlagt i forordning (EF) nr. 223/2009, hvorved det sikres, at der til fulde etableres forpligtende indsatser ved at give Kroatiens statistiske kontor den professionelle uafhængighed og støtte, det har brug for for at opretholde og forbedre betingelserne for gennemførelse af adfærdskodeksen for europæiske statistikker.

Danmark: En revideret lov om officielle statistikker og Danmarks Statistik trådte i kraft den 1. juli 2018. Den omfatter også specifikke bestemmelser om status for rigsstatistikeren, statistisk uafhængighed og Danmarks Statistiks koordinerende rolle med hensyn til officielle statistikker.

Bestemmelserne omfatter en klar procedure for gennemførelse af adfærdskodeksen for europæiske statistikker i det officielle statistiske system. Rigsstatistikeren har udarbejdet et sæt kvalitetsretningslinjer baseret på adfærdskodeksen, som skal overholdes i alle officielle statistikker.

Overholdelsen af disse retningslinjer overvåges af Danmarks Statistik ved hjælp af årlige selvevalueringer og Danmarks Statistiks regelmæssige peer review-besøg hos de andre nationale myndigheder. På grundlag af denne overvågning udarbejder rigsstatistikeren en rapport om overholdelsen af retningslinjerne, som forelægges regeringen.

Frankrig: Frankrigs offentlige statistikmyndighed (ASP), som er en tilsynsmyndighed oprettet i 2009 for at garantere overholdelsen af princippet om professionel uafhængighed i udformningen, produktionen og formidlingen af officielle statistikker, fik sine beføjelser præciseret yderligere[6].

ASP's rolle med hensyn til overholdelsen af adfærdskodeksen for europæiske statistikker er nu mere klart angivet, og der er etableret vandtætte skotter mellem formidlingen af statistikker og anden ministeriel kommunikation. Endvidere afgiver ASP nu en udtalelse om ansøgernes professionelle kompetence inden for statistik til høringsudvalget, når dette skal besætte de øverst placerede lederstillinger i Frankrigs statistiske tjeneste. Dette styrker ASP's kompetenceområde til at sikre overholdelse af princippet om professionel uafhængighed overalt i Frankrigs officielle statistiske tjeneste.

Italien: Italien har på det seneste rettet fokus mod foranstaltninger til forbedring af overholdelsen af kvalitetsprincippet. Siden 2018 har det nationale statistiske kontor, Istat, arbejdet med gennemførelsen af et program for kvalitetsvurdering ved at udføre audit hos de andre nationale myndigheder for at vurdere deres statistiske processer. Desuden styrker et uddannelsesprogram kvalitetsstyringsfærdighederne hos de andre nationale myndigheder.

[6] Dekret nr. 2018-800 af 20. september 2018 om ændring af dekret nr. 2009-250 af 3. marts 2009 om myndigheden.

I 2019 blev der afholdt en konference for alle Istat's medarbejdere på alle niveauer fra top til bund for at formidle den nye organisationsstruktur i Istat og dets strategier, udfordringer og muligheder med hensyn til kvalitetsforpligtelse.

Arbejdet med at etablere "enkeltstående" forpligtende indsatser fortsætter. En specifik forpligtende indsats vil blive udsat og i stedet indgå i det næste treårige nationale statistiske program for 2020-2022, som skal vedtages af ministerrådet på forslag fra formanden og ophøjes til lov ved et dekret udstedt af præsidenten.

Polen: Loven af 29. juni 1995 om offentlige statistikker[7] blev officielt erklæret at udgøre Polens forpligtende indsats for tillid til statistik. Loven er den vigtigste polske, altomfattende lov om regulering af den officielle statistikfunktion. Loven garanterer, at de, der indsamler statistikker, er fuldstændig uafhængige af politisk indflydelse, hvorved det sikres, at der produceres statistiske data af høj kvalitet.

Loven forpligter Polens offentlige forvaltning til at handle i overensstemmelse med EU-retten, som den direkte henviser til. Sigtet med den er således at skabe tillid i offentligheden til statistikker udarbejdet i Polen, herunder statistikker til EU-formål.

Desuden pålægger loven en direkte forpligtelse til at udarbejde polske officielle statistikker i overensstemmelse med reglerne i adfærdskodeksen for europæiske statistikker og dermed garantere det højeste kvalitetsniveau for dataene.

Spanien: Siden 2016 har forpligtende indsatser være omfattet af en bestemt artikel i hvert årlige program under den nationale statistiske plan for 2017-2020. Desuden blev der i 2018 indsat et specifikt afsnit omhandlende dette emne på webstedet for det nationale statistiske kontor. Dette afsnit omfatter et sammendrag af de forpligtende indsatser som oplysning til borgerne med links til alle årlige programmer.

Der er andre lande, der anser de forpligtende indsatser for at være etableret i kraft af national ret, men de er ikke nævnt herover, fordi deres udvikling har været mindre betydningsfuld de seneste to år. Disse lande er: **Tyskland, Estland, Letland, Litauen, Luxembourg, Ungarn, Nederlandene, Østrig, Portugal, Slovakiet, Finland** og **Det Forenede Kongerige**.

2.2.2. "Enkeltstående" forpligtende indsatser

De etablerede "enkeltstående" forpligtende indsatser antager forskellige former, som hver for sig afspejler de specifikke træk i det pågældende nationale statistiske system.

Den første rapport om forpligtende indsatser fra 2018 præsenterede (i kronologisk rækkefølge) følgende medlemsstaters "enkeltstående" forpligtende indsatser:

Grækenland: Den græske forpligtende indsats for tillid til statistik[8] blev underskrevet den 29. februar 2012 af den græske premierminister og medlemmet af Kommissionen med ansvar for beskatning og toldunion, revision og bekæmpelse af svig.

Sverige: Den forpligtende indsats for tillid til statistik[9] blev fremlagt i den svenske regerings finanslovsforslag for 2017. Efterfølgende er den ligeledes blevet offentliggjort på det svenske statistiske kontors websted.

---

[7] Dokumentet findes på: https://bip.stat.gov.pl/en/law/law-on-public-statistics/ eller http://isap.sejm.gov.pl/DetailsServlet?id=wdu19950880439 eller http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU19950880439/U/D19950439Lj.pdf.

[8] http://www.statistics.gr/documents/20181/c5b9264e-815e-4f74-9955-467d14cad474 (foreligger kun på engelsk).

Slovenien: Den slovenske regering vedtog den forpligtende indsats for tillid til statistik[10] den 5. januar 2017. Sammen med det tilhørende EU-resumé blev den efterfølgende offentliggjort på det slovenske statistiske kontors websted.

Irland: Den irske forpligtende indsats for tillid til statistik[11] blev vedtaget af Irlands regering den 30. maj 2017 og efterfølgende offentliggjort på det irske statistiske kontors websted.

Belgien: Den 31. maj 2017 blev Belgiens forpligtende indsats[12] godkendt af Samrådsudvalget, som er sammensat af repræsentanter for forbundsregeringen og regeringerne i regionerne og fællesskaberne, og efterfølgende offentliggjort på webstedet for det belgiske føderale statistikkontor og de regionale statistikmyndigheder.

Rumænien: Den rumænske forpligtende indsats blev vedtaget af den rumænske regering på dens møde den 9. juni 2017[13].

Malta: For den maltesiske regering underskrev premierministeren den forpligtende indsats for tillid til statistik den 17. maj 2018[14].

Følgende "enkeltstående" forpligtende indsatser er blevet etableret siden:

Tjekkiet: Tjekkiets forpligtende indsats[15] blev offentliggjort den 28. februar 2018 på webstedet for det tjekkiske statistiske kontor.

De forpligtende indsatser afspejler bestemmelserne i forordning (EF) nr. 223/2009, og det erklæres, at de allerede er opfyldt i kraft af den gyldige lovgivning, der definerer aktiviteterne i Tjekkiets statistiske tjeneste, først og fremmest lov nr. 89/1995 om statens statistiske tjeneste, men også andre retsakter som forfatningen eller regeringens forretningsorden. Dette reguleringssystem opstiller de nødvendige betingelser for overholdelse af alle principper i adfærdskodeksen for europæiske statistikker vedrørende de institutionelle rammer.

Cypern: Ministerrådet godkendte den 16. oktober 2018[16] den forpligtende indsats for tillid til statistik. Desuden bemyndigede ministerrådet finansministeren til at give direktøren for den statistiske tjeneste til opgave at offentliggøre den forpligtende indsats.

Island, som deltager i det europæiske statistiske system i egenskab af medlem af Det

---

9 http://www.scb.se/contentassets/bbe78b2a144143c7955b165f76fb4d52/regeringens-atagande-om-att-skapa-fortroende-for-statistiken.pdf og http://www.scb.se/om-scb/samordning-av-europeisk-statistik-i-sverige/regeringens-atagande-om-att-skapa-fortroende-for-statistiken/ (foreligger kun på svensk).
Se også s. 28 og 29 i **Sveriges officielle statistikker – Årsrapport 2017**
http://www.scb.se/contentassets/fd60f41a3abc4d2c8a791e425357ba5b/ov9999_2017a01_br_x43br1802.pdf
(beskrivelse af den forpligtende indsats på engelsk).

10 http://www.stat.si/StatWeb/en/News/Index/6458 (findes kun på engelsk og slovensk).

11 http://cso.ie/en/media/csoie/aboutus/documents/CoCS.pdf (findes kun på engelsk).

12 https://statbel.fgov.be/en/about-statbel/quality/commitment-confidence (findes kun på engelsk, fransk, tysk og nederlandsk).

13 http://www.insse.ro/cms/files/eurostat/angajament_de_sprijinirea_credibilitatii_statisticii_oficiale_nationale.pdf (findes kun på rumænsk).

14 https://nso.gov.mt/en/nso/Pages/Commitment-on-Confidence.aspx og https://msa.gov.mt/en/public_information/Pages/Commitment-on-Confidence.aspx (findes kun på engelsk).

15 https://www.czso.cz/csu/czso/commitment-on-confidence-in-statistics-in-the-czech-republic

16 Beslutning nr. 85.964.

Europæiske Økonomiske Samarbejdsområde (EØS), har også etableret en "enkeltstående" forpligtende indsats: En tekst om forpligtende indsatser blev indarbejdet i budgetdokumenterne for 2020-2024 og godkendt af Islands parlament[17]. Teksten bekræfter, at offentlige statistikkers troværdighed er en af forudsætningerne for tillid til økonomiske og sociale statistikker, der anvendes til politikfastlæggelse og vurdering af virkningen af regeringens beslutninger på en neutral måde. Teksten fastslår også, at det for at opretholde tilliden til de officielle statistikker er altafgørende, at principperne i adfærdskodeksen for europæiske statistikker overholdes. Desuden gøres det klart, at den nationale statistiske myndighed, Statistics Iceland, sikres professionel uafhængighed og det nødvendige arbejdsmiljø til at håndhæve disse regler, når den indfører nye projekter, indsamler data og behandler og formidler statistikker.

Det er endelig også værd at notere, at tre lande i det vestlige Balkan også officielt har vedtaget forpligtende indsatser, selv om de ikke er med i det europæiske statistiske system: **Albanien** den 10. november 2017, **Montenegro** den 22. februar 2018 og **Nordmakedonien** den 17. oktober 2018.

3. KONKLUSION

De fleste af medlemsstaterne har forpligtende indsatser, som er indbygget i deres lovgivning om statistik. Det fremgår af deres rapporter, at pligten til at etablere forpligtende indsatser afføder konstante forbedringer af den relevante statistiklovgivning og dermed bedre gennemførelse af principperne i adfærdskodeksen for europæiske statistikker.

En regerings forpligtende indsats vedrørende adfærdskodeksen for europæiske statistikker, som er nødvendig for at øge offentlighedens tillid til officielle statistikker, overholdes i denne gruppe medlemsstater, ved at regeringerne inddrages i udformningen af den relevante lovgivning. Desuden indgår dette aspekt i bestemmelserne om direkte rapportering til regeringen om gennemførelsen af de foranstaltninger, der garanterer overholdelse af principperne i adfærdskodeksen om europæiske statistikker.

Blandt de lande, der har etableret "enkeltstående" forpligtende indsatser eller arbejder herpå, afspejler forskellene i den valgte form de specifikke træk i deres nationale statistiske system såvel som i deres retssystem. Eftersom etableringen af de forpligtende indsatser afhænger af en politisk beslutning, er det en langvarig proces. De lande, som stadig arbejder på deres "enkeltstående" forpligtende indsatser, gør fremskridt. I mellemtiden har de også forbedret gennemførelsen af principperne i adfærdskodeksen for europæiske statistikker yderligere.

Overordnet set kan det konstateres, at regeringerne og de nationale statistiske myndigheder i hele Den Europæiske Union bliver mere og mere bevidste om, hvor vigtigt det er at sikre offentlighedens tillid til europæiske statistikker ved en bedre gennemførelse af principperne i adfærdskodeksen. Det er desuden tydeligt, at betingelserne for gennemførelsen af adfærdskodeksen forbedres støt og gradvis.

[17] https://www.stjornartidindi.is/Advert.aspx?RecordID=de627e49-2146-45cb-b1eb-969072b8deac.